

МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра філософії та соціології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Б. В. Слющинський

«27» серпня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НДЗП 1.1.13 ТЕОРІЯ СОЦІАЛЬНИХ ЗМІН ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЯ

Освітньо-професійна програма _____ Соціологія _____

спеціальність _____ 054 Соціологія _____

факультет _____ Історичний _____

2020-2021 рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «Теорія соціальних змін та глобалізація» для студентів ОПП «Соціологія» спеціальності 054 Соціологія

Розробники:

Іванець Т. М., к.п.н., старший викладач кафедри філософії та соціології

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри філософії та соціології МДУ

Протокол від «27» серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри філософії та соціології

(підпис)

Б. В. Слющинський
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів: денна форма – 4 заочна форма – 5	Галузь знань: 05 «Соціальні і поведінкові науки»	Нормативна	
Модулів – 2	Освітньо-професійна програма «Соціологія» Спеціальність 054 Соціологія	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	
Індивідуальне науково-дослідницьке завдання за вибором студента		Семестр	
		2-й	
		Лекції	
Загальна кількість годин: денна форма – 120 заочна форма – 150		20 год.	10 год.
		Практичні, семінарські	
	20 год.	10 год.	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 7	Освітній рівень «Бакалавр»	Лабораторні	
		-	
		Самостійна робота	
		72 год.	117 год.
		Індивідуальні завдання	
8 год.	13 год.		
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 40/80год. (33/67%)

для заочної форми навчання – 20/130год. (13/87%)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Теорія соціальних змін та глобалізація» є формування у здобувачів вищої освіти комплексного уявлення про закономірності соціального розвитку та особливості соціальних змін в умовах глобалізацій.

Завданнями вивчення дисципліни «Теорія соціальних змін та глобалізація» є:

- ознайомити з основними понятійними категоріями;
- дати комплексне уявлення про основні теорії соціальних змін та глобалізації;
- дослідити особливості впливу глобалізаційних процесів на суспільство;
- визначити характерні риси соціальних рухів та революцій, їх місце в теорії соціальних змін
- сформуванню вміння визначати особливості розвитку сучасних суспільств та робити прогнози.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі: Навчальна дисципліна «Теорія соціальних змін та глобалізація» призначена для здобувачів вищої освіти спеціальності 054 «Соціологія» та входить до циклу загальної підготовки. Курс пов'язаний з дисциплінами соціогуманітарного спрямування.

Передумови для вивчення: опанування дисциплін загальної підготовки як «Історія України», «Історія української культури», дисциплін професійної підготовки «Вступ до фаху», «Історія соціології», «Загальні соціологічні теорії» та формування на основі їх вивчення необхідних навичок.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- теоретичні підходи в дослідженні соціальних змін;
- концептуальні засади вивчення глобалізації;
- особливості соціальних процесів та динаміку змін у соціальних інститутах;
- основні тенденції глобалізаційних процесів в сучасному світі;
- роль соціальних рухів та революцій у соціальних змінах;
- соціальну складову гібридних війн;
- особливості соціальних змін в сучасній Україні.

вміти:

- виділяти причини і наслідки соціальних змін;
- знаходити латентні функції процесів;
- складати вірогідні прогнози подій.

оволодіти навичками:

- оперування професійною термінологією предметної галузі;
- ідентифікації та оцінювання предметної проблематики;
- зіставлення та узагальнення матеріалу з опрацьованих наукових джерел;
- аналізу та прогнозування процесів в суспільстві.

Методика вивчення курсу для здобувачів вищої освіти спеціальності 054 «Соціологія» ґрунтується на єдності лекційних та семінарських занять, які передбачають вивчення теоретичного матеріалу та вирішення практичних ситуацій.

Підготовка до семінарських занять вимагає від здобувачів вищої освіти систематичного опрацювання лекційного матеріалу та рекомендованої літератури; підготування виступів, доповідей згідно з питаннями плану семінару; написання тез тощо.

Семінарські заняття з курсу забезпечують закріплення теоретичних знань та сприяють розвитку у здобувачів вищої освіти здатності до самонавчання та самовдосконалення.

Вивчення навчальної дисципліни сприяє:

- формуванню загальних компетентностей випускника (КЗ-3; КЗ-4; КЗ-6);
- формуванню спеціальних (фахових, предметних) компетентностей (КП-1; КП-3; КП-5; КП-6; КП-8);
- отриманню результатів навчання (РН-3; РН-4; РН-7).

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ № 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ В ДОСЛІДЖЕННІ СОЦІАЛЬНИХ ЗМІН. КОНЦЕПЦІЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.

Тема 1. Соціальні зміни як об'єкт вивчення соціології

Мета, завдання та структура навчальної дисципліни «Теорія соціальних змін та глобалізація». Поняття «соціальні зміни» у соціологічній науці. Його зв'язок з понятійними категоріями «соціальна динаміка», «соціальний розвиток», «соціальний процес». Ознаки соціальних змін. Причини виникнення. Рівні та характер соціальних змін. Класифікація соціальних змін. Основні форми їх прояву. Мотиви неприйняття суспільством соціальних змін. Інновації як різновид соціальних змін.

Тема 2. Еволюційні та циклічні теорії соціальних змін

Перші еволюційні теорії соціальних змін О. Конта та Г. Спенсера. Еволюційна теорія Лестера Уорда. Еволюціоністські теорії в працях українських соціологів М. Ковалевського, М. Грушевського.

Неоеволюційний підхід до вивчення соціальних змін: Г. та Дж. Ленські, Л. Байт, Дж. Стюарт.

Циклічні теорії соціальних змін Н. Данилевського, О. Шпенглера, А. Тойнбі. Соціологічні теорії циклічних змін. В. Парето: циркуляція еліти. Соціокультурна теорія П. Сорокіна.

Тема 3. Функціоналістська, конфліктологічна, діяльнісно-структурна концепції соціальних змін. Теорії індустріального та постіндустріального суспільства

Функціоналістська модель Т. Парсонса та У. Огборна. Класове суспільство К. Маркса. Конфліктологічна модель Л. Козера та Р. Дарендорфа. С. Гантінгтон про зіткнення цивілізацій у XXI ст. Діяльнісно-структурні концепції соціальних змін. М. Арчер і теорія морфогенеза. А. Етціоні і активне суспільство. Е. Гідденс і теорія структурації. Поняття динамічного соціального поля як альтернативна модель теорій соціальних змін (теорія П.Штомпки).

Теорії індустріального суспільства І. Росту, Р. Арона, Дж. Гелбрейта, Ж. Еллюля. Теорії постіндустріального суспільства Г. Белла, А. Тоффлера, А. Турена, Г. Макклуюна, З. Бжезинського, М. Кастелса, З.Баумана.

Тема 4. Теорії глобалізації

Поняття «глобальне» та «глобалізація». Початок розробки теорій глобалізації. Теорія світ-системи І. Уоллерстайна. Теорії глобальної системи. Е. Гідденс «Наслідки сучасності» (1990 р.). Л. Склер «Соціологія глобальної системи» (1991 р.). Теорії глобальної соціальності. Модель «світової культури» (Р. Робертсон). Моделі глобального простору У. Бека і Г. Терборна. Детериторіалізація соціального в теоріях А.Аппадурі та М.Уотерса. «Глобальне суспільство»: поняття, особливості становлення та розвитку. Види глобального суспільства.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

СУЧАСНЕ СУСПІЛЬСТВО В КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНИХ ЗМІН

Тема 5. Соціальні процеси та соціальний розвиток

Поняття «соціальний процес». Ознаки соціальних процесів. Критерії типологізації та класифікація соціальних процесів. Поняття «соціальний розвиток». Соціальний прогрес та регрес як характеристики соціального розвитку. Теорія соціального прогресу. Управління соціальними процесами. Система соціального управління. Соціальна політика. Особливості соціальних процесів в сучасному українському суспільстві.

Тема 6. Особливості процесів глобального розвитку в сучасному світі

Поняття «глобальний розвиток». Соціологічне трактування глобалізації. Ідеологічні напрямки філософії глобального розвитку: ліберальний, марксистський, культурологічний. Основні тенденції сучасних глобалізаційних процесів. Ракурси глобального розвитку: соціально-

економічний, соціально-політичний, соціокультурний. Економічна, політична, культурна глобалізація. Мегатенденції глобального цивілізаційного процесу: культурна поляризація, культурна асиміляція, культурна гібридизація, культурна ізоляція. Наслідки глобалізації. Феномен глокалізації. Вплив процесів глобалізації на розвиток сучасного українського суспільства.

Тема 7. Суспільні рухи як фактор соціальних змін

Підходи до визначення поняття «суспільні рухи». Парадигми суспільних рухів. Парадигма колективної поведінки. Парадигма колективної дії або мобілізації ресурсів. Парадигма «нових суспільних рухів». Основні характеристики суспільного руху. Стадії розвитку суспільного руху. Причини виникнення та класифікація суспільних рухів. Особливості вивчення суспільних рухів.

Тема 8. Особливості суспільних рухів в сучасному світі

Протестні рухи. Поняття «протестний рух». Характерні риси протестних рухів. Класифікація протестних рухів. Протестних рух в Україні. Молодіжний рух. Підходи до поняття «молодіжний рух». Вибух молодіжних рухів в Європі та США у 1960-х роках. Особливості розвитку та періодизація молодіжного руху в Україні. Молодіжні організації: поняття та ознаки. Процес створення молодіжної організації. Функції молодіжної організації. Структура молодіжного руху. Студентський рух. Класифікація молодіжних організацій. Екологічний рух. Історія становлення та основні етапи формування екологічного руху. Основні функції та напрямки діяльності екологічних організацій. Екологічний рух та екологічна політика в Україні. Волонтерський рух: поняття та історія виникнення. Зміст, соціальна спрямованість, фінансові питання та організаційні форми волонтерської діяльності. Світовий досвід волонтерського руху. Волонтерські організації. Особливості волонтерського руху в Україні.

Тема 6. Революція як форма соціальних змін. Особливості революцій кінця ХХ – початку ХХІ століть

Революція як форма соціальних змін. Відмінні риси революції від інших форм політичної нестабільності (державний переворот, бунт, повстання, непокора, путч, громадянська війна, війна за незалежність, заворушення, соціальна напруга). Еволюція підходів до концепції «революції». Основні школи теорії революції. Ббіхевіористська школа (П. Сорокін), психологічна школа (Дж. Девис, Т. Гарр), структурна школа (Т. Скокпол) і політична (Ч. Тіллі). Характерні риси революції. Типологія революцій. Особливості революцій кінця ХХ – початку ХХІ століть. «Оксамитова революція»: поняття, характерні риси, особливості реалізації в різних країнах. Феномен «кольорової революції». Помаранчева революція в Україні. Революційні рухи в сучасному світі. Революція гідності.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						Кількість годин					
	денна форма						заочна форма					
	усьог	у тому числі					усьог					
		л	с	л	інд	с.р		л	с	л	інд	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ № 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ В ДОСЛІДЖЕННІ СОЦІАЛЬНИХ ЗМІН. КОНЦЕПЦІЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ												
Тема 1. Соціальні зміни як об'єкт вивчення соціології	12	2	2	-	-	8	15	2	2	-	-	13
Тема 2. Еволюційні та циклічні теорії соціальних змін	12	2	2	-	-	8	14			-	-	13
Тема 3. Функціоналістська, конфліктологічна, діяльнісно-структурна концепції соціальних змін. Теорії індустріального та постіндустріального суспільства	14	2	4	-	-	8	14			-	-	13
Тема 4. Теорії глобалізації	12	2	2	-	-	8	17	2	2	-	-	13
Разом за змістовим модулем 1	50	8	10	-	-	32	60	4	4	-	-	52
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. СУЧАСНЕ СУСПІЛЬСТВО В КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНИХ ЗМІН												
Тема 5. Соціальні процеси та соціальний розвиток	12	2	2	-	-	8	15	2	2	-	-	13
Тема 6. Особливості процесів глобального розвитку в сучасному світі	12	2	2	-	-	8	15			-	-	13
Тема 7. Суспільні рухи як фактор соціальних змін	12	2	2	-	-	8	15	2	2	-	-	13
Тема 8. Особливості суспільних рухів в сучасному світі	12	2	2	-	-	8	15			-	-	13
Тема 9. Революція як форма соціальних змін. Особливості революцій кінця XX – початку XXI століть	14	4	2	-	-	8	17	2	2	-	-	13
Разом за змістовим модулем 2	62	12	10	-	-	40	77	6	6	-	-	65
ІНДЗ	8	-	-	-	8	-	13	-	-	-	13	-
Усього годин	120	20	20	-	8	72	150	10	10	-	13	117

5. Теми семінарських занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Інновації як різновид соціальних змін	2	2
2.	Технічні, наукові, промислові революції та їх вплив на соціальне життя	2	-
3.	Теорії індустріального суспільства	2	-
4.	Теорії інформаційного суспільства	2	-
5.	Глобальне суспільство	2	2
6.	Особливості розвитку соціальних процесів в сучасному українському суспільстві	2	2
7.	Вплив процесів глобалізації на розвиток сучасного українського суспільства	2	-
8.	Волонтерський рух	2	2
9.	Кольорові революції	2	2
10.	Гібридні війни як фактор соціальних змін	2	-
Всього:		20	10

6. Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Типологія факторів, що спричиняють соціальні зміни.	8	13
2.	Теорія природної соціальної еволюції.	8	13
3.	Поняття цивілізаційного циклу.	8	13
4.	Соціологізм Е.Дюркгейма	8	13
5.	«Третя промислова революція» і сучасна соціальна динаміка	8	13
6.	Криза другого модерну: нові соціальні нерівності	8	13
7.	Соціальні рухи епохи модерну	8	13
8.	Феномен «мирної» революції	8	13
9.	Тероризм як напрям гібридної війни	8	13
Всього:		72	117

Самостійна робота над навчальним матеріалом передбачає:

- опрацювання лекційного матеріалу при підготовці до семінарських занять;
- опрацювання теоретичних і практичних питань з навчальної дисципліни.

Мета самостійної роботи – опрацювати додаткову інформацію з теоретичних питань, розглянутих на лекціях, що дозволяє отримати додаткові знання у поєднанні з аудиторним навчанням.

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання, яке є невід’ємною формою набуття нових знань та навичок з курсу «Теорія соціальних змін та глобалізація» та вагомою частиною самостійної роботи студента над матеріалами курсу, передбачає складання аналітичних таблиць за обраною темою.

Контроль за виконанням ІНДЗ здійснюється на індивідуальному занятті у зазначеній формі. Виконання студентом ІНДЗ є обов’язковою умовою оцінювання його успішності з освоєння курсу.

8. Методи навчання

При викладанні дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання. Словесні і наочні використовуються під час лекцій, практичні – при проведенні семінарських занять.

Під час проведення лекцій використовуються такі словесні методи як розповідь, пояснення та наочні методи: ілюстрація, демонстрація.

Вивчення дисципліни передбачає виконання та демонстрацію індивідуальних письмових і усних завдань, консультації, підготовку повідомлень.

9. Критерії оцінювання

Основними критеріями оцінювання участі студента у *семінарському занятті* є:

- змістовність інформації;
- чіткість та логічність думки доповідача;
- мовленнєва грамотність;
- участь у дискусії;
- питання та доповнення.

Виступ на семінарі передбачає вільне володіння темою і може бути оцінений від 1 до 5 балів.

До критеріїв оцінювання *індивідуального навчально-дослідного завдання* відносяться:

- повнота та змістовність інформації, викладеній в аналітичній записці;
- здатність використовувати аналітичний підхід до проблеми та робити прогнози;
- правильність оформлення у відповідності до існуючих вимог;
- чіткість та послідовність доповіді, вільне володіння матеріалом;

- активна участь у обговоренні доповідей інших здобувачів вищої освіти. Максимально індивідуальне навчально-дослідне завдання може бути оцінене в 25 балів.

10. Засоби оцінювання

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять визначається викладачем, що проводить заняття. Застосовуються наступні види контролю: тестування, виконання контрольних робіт, усне опитування під час занять тощо.

Відпрацювання пропущених лекцій, семінарських занять здійснюється в індивідуальному порядку.

Методи контролю: усні відповіді на семінарських заняттях, оцінка за індивідуальне дослідне завдання, перевірка виконання самостійної роботи шляхом співбесіди, складання заліку.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань та умінь студентів відбувається за наступним розподілом:

Поточне тестування та самостійна робота										ІНДЗ	Поточне тестування	Сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль №2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5			100
25					25					25	25	

T1, T2 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою (для екзамену)
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

До методичного забезпечення курсу входять опорні конспекти лекцій, підручники та навчальні посібники, монографії, наукові статті, нормативно-правові акти, методичні рекомендації. Під час опанування дисципліни «Теорія соціальних змін та глобалізація» використовуються персональні комп'ютери, ноутбуки, мультимедійний проектор. Студенти для підготовки до семінарських занять та індивідуального навчально-дослідного завдання використовують мережу Інтернет, програмне забезпечення MS «Office».

13. Рекомендовані джерела інформації

Базові

1. Барабаш В. В. Молодіжний рух як об'єкт і суб'єкт реалізації молодіжної політики // Український соціум. 2004. № 1 (3). С. 119–130.
2. Богданова О. В. Демократизаційні соціальні рухи у контексті підприємницької індустріалізації (на прикладі США кін. XIX - поч. XX ст.) // Наукові записки. Т. 46. / Соціологічні науки. С.71-77.
3. Бузгалин А. В. Альтерглобализм: теория и практика «антиглобалистского движения». М., 2003. 256 с.
4. Гавриленко І. М. Соціальний розвиток : навч. посіб. К., 2001. 484 с.
5. Голдстоун Дж. К теории революции четвертого поколения // Логос, 5 (56), 2006. С. 58-103.
6. Головаха Є., Горбачик А. Соціальні зміни в Україні та Європі: за результатами «Європейського соціального дослідження» 2005–2007 роки. К.: Інститут соціології НАН України, 2008.
7. Головаха Є., Паніна Н. Соціальні зміни в Україні: пострадянська деінституціалізація й особливості становлення нових соціальних інститутів // Політична думка. 2001. № 4.
8. Загребина А. В. Публика как социальная общность: пионерские исследования Г. Тарда // Социологические исследования. 2010. № 3. С. 139–145.
9. Здравомыслова Е. А. Социологические подходы к анализу общественных движений // Социологические исследования. 1990. № 7. С. 88–93.
10. Зубок Ю. А. Самоорганизация в проявлениях молодежного // Социологические исследования. 2009. № 1. С. 78–88.
11. Ісакова Т. О. Колективні ідентичності та соціальні рухи в інформаційному суспільстві // Стратегічні пріоритети, №4 (25), 2012. С. 82-88.
12. Іщенко В. О. Сучасні дослідження суспільних рухів: головні теоретико-методологічні підходи // Соціальні виміри суспільства. К. : Інститут соціології НАНУ, 2006. С. 183–194.
13. Іщенко В. Проблема ідеології в соціології суспільних рухів // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2007. № 3. С. 188–199.

14. Камінська Л.Ф. Теоретичні підходи до дослідження суспільних рухів // Вісник КНУ ім. Т. Шевченка. / Соціологія. 1-2/2010. С.91-93.
15. Катаєв С.Л. Сучасне українське суспільство: навч. Посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 200с.
16. Кирдина С. Г. Социальные изменения // Социологическая энциклопедия / Гл. ред. В. Н. Иванов. М., 2003. Т. 2. С. 480–483.
17. Кирдина С. Г. Тенденции социальные // Социологическая энциклопедия / Гл. ред. В. Н. Иванов. М., 2003. Т. 2. С. 621–622.
18. Климов И. А. Социальная мобилизация – морфогенез структуры и действия // Россия: трансформирующееся общество / под ред. В. А. Ядова. М. : Изд-во «КАНОН-пресс-Ц», 2001. С. 328–336.
19. Ковтуненко Е. С. Соціальні зміни: поняття та види // Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства: Збірник наукових праць. Харків: Видавничий центр Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна, 2002.
20. Колодій А.. Про феномен революції в контексті сучасності // Вісник Львівського університету. Філософсько-політологічні студії. 2014. № 5.
21. Костин В. А., Костина Н. Б. Социальные изменения в концепциях исторического процесса // Социологические исследования. 2000. №3.
22. Кудринская Л. А. Добровольческий труд: сущность, функции, специфика / Кудринская Л. А. // Социологические исследования. 2006. № 5. С. 15–20.
23. Павлова Т. В. Социальные движения как фактор трансформации институциональной среды: проблемы теории // Политические исследования. 2008. № 5. С. 113–124.
24. Примуш М. В. Загальна соціологія: навч. посіб. К.: ВД «Професіонал», 2004. 592 с.
25. Резнік О. Динаміка чинників протесних практик населення України // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2009. № 3. С. 100–125.
26. Сасіна Л. О.; Мажник Н. А. Теорії соціальних змін. URL : <http://www.repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/18918/1/%D0%A1%D0%B0%D1%81%D1%96%D0%BD%D0%B0%20%D0%9C%D0%B0%D0%B6%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%BC%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D0%B8%D1%8F%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%8C%D1%8F.pdf>
27. Симончук О.В. Соціальні рухи як механізм створення нових соціальних інститутів. URL : // <http://simonchuk.kiev.ua/wp-content/uploads/2014/11/2004>
28. Смелзер Н. Проблема соціології. Георг-Зімелівські лекції, 1995 . 2003. 128 с.
29. Сокурянська Л. Г. Студенство на шляху до іншого суспільства: ціннісний дискурс переходу // Український соціум. 2004. № 1 (3). С. 48–55. 54
30. Социальные движения // Ю. Г. Волков, В. И. Добреньков, В. Н. Нечепуренко, А. В. Попов. Социология: Учебник / Под ред. Ю. Г. Волкова. М., 2000. С. 458–468.

31. Соціальні зміни та соціальні процеси // Соціологія: Підруч. для студ. вузів / За ред. В. Г. Городяненка. К.: ВЦ «Академія», 2002. С. 157–175.
32. Стегній О. Г. Екологічний рух в Україні: соціологічний аналіз. К. : Вид. дім «КМ Академія», 2001. 243 с.
33. Стегній О. Г. Соціологічне прочитання природи : посіб. К. : ТОВ «Центр екологічної освіти та інформації», 2012. 436 с.
34. Теорія соціальних змін: Сучасні соціологічні концептуалізації (колектив авторів: П.В. Кутуєв, О.В. Богданова, М.І. Клименко, Т.В. Коломієць, І.В. Мацко-Демиденко, О.Л. Якубін). Навчальний посібник. К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2014. 220 с. URL : <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/18464>
35. Тілі Ч. Державне ресурсовилучення і демократія // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2007. № 4. С. 38–42.
36. Турен А. Общественные движения: особый объект или центральная проблема социологического анализа // Возвращение человека действующего. М. : Научный мир, 1998. 204 с.
37. Тысячнюк М. С. Новые подходы к анализу трансграничных общественных движений в условиях глобализации // Журнал социологии и социальной антропологии. 2010. № 3. С. 38–62.
38. Тэрнер В. Ритуальный процесс. Структура и антиструктура // Символ и ритуал. М. : Наука, 1983. С. 168–263.
39. Халий И. А. Современные общественные движения: инновационный потенциал российских преобразований в традиционалистской среде. М. : Институт социологии РАН, 2007. 300 с.
40. Яницкий О. Н. Социальные движения в современном обществе: вопросы теории // Социологические исследования. 2013. № 3. С. 50 – 59.

Допоміжні

1. Арон Р. Этапы развития социологической мысли: Пер. с фр. М., 1993.
2. Бауман З. Мыслить социологически. М., 1996.
3. Бауман З. Социологическая теория постмодерна // Человек и общество: Хрестоматия / Под ред. С. А. Макеева. К., 1999.
4. Бек У. Общество риска: на пути к другому модерну. М.: Прогресс-Традиция, 2000.
5. Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество. М., 2000.
6. Бергер П. Капиталистическая революция (50 тезисов о процветании, равенстве и свободе). М., 1994.
7. Блумер Г. Коллективное поведение // Американская социологическая мысль. Тексты / под ред. В. И. Добренькова. М., 1996. С. 166–212.
8. Будон Р. Место беспорядка. Критика теорий социального изменения. М., 1998.
9. Бурдьё П. Практический смысл. М., 2001.
10. Валлерстайн И. Конец знакомого мира: Социология XXI века / Под ред. В. Л. Иноземцева. М., 2003.
11. Гідденс Е. Соціологія / пер. з англ. К., 1999. С. 578-616.

12. Дюркгейм Э. О разделении общественного труда. М., 1996.
13. Луман Н. Глобализация мирового сообщества: как следует понимать современное общество // Социология на пороге XXI века: Новые направления исследования. М., 1998.
14. Ослон М. Логіка колективної дії: суспільні блага і теорія груп / Ослон М. – К., 2004.
15. Парсонс Т. О структуре социального действия. М., 2002.
16. Парсонс Т. Функциональная теория изменений // Американская социологическая мысль. Тексты / Под ред. В. И. Добренькова. М., 1994. С. 464–480.
17. Ритцер Дж. Современные социологические теории. СПб., 2002.
18. Сорокин П. Социокультурная динамика и эволюционизм // Американская социологическая мысль. Тексты / Под ред. В. И. Добренькова. М., 1994.
19. Тойнби А. Постижение истории. М., 1991.
20. Турен А. Возвращение человека действующего. Очерк социологии. М. : Научный мир, 1998.
21. Уайт Л. Энергия и эволюция культуры // Антология исследований культуры: Т. 1. Интерпретация культуры. СПб., 1997. С. 439–498.
22. Хантингтон С. Столкновение цивилизаций? // Политические исследования. 1994. № 1.
23. Шпенглер О. Закат Европы. Очерки морфологии мировой истории. М., 1993.
24. Штомпка П. Социальное изменение как травма // Социологические исследования. 2001. № 1.
25. Штомпка П. Социология социальных изменений / П. Штомпка. М., 1997. 223 с.
26. Штомпка П. Социология социальных изменений. М., 1997.
27. Эйзенштадт Ш. Революция и преобразование в обществе. Сравнительное изучение цивилизаций. М., 1999.
28. Элиас Н. О процессе цивилизации. Социогенетические и психогенетические исследования. М.; СПб., 2003.